

Mezőgazdasági vadkárok felmérése és védekezési lehetőségek

Óvári Rebeka

Mezőgazdasági mérnök alapképzés szak, levelező munkarend

Növénytermesztési-tudományok Intézet

Belső témavezető: Dr. Kovács Szilvia, Egyetemi docens, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Természetvédelmi Biológiai Tanszék

A mezőgazdasági vadkárok napjainkban egyre jelentősebb kihívást jelentenek a mezőgazdasági termelők és a vadgazdálkodók számára, különösen az olyan erdősült nagyvadas térségekben, mint az 503-as Alpokaljai vadgazdálkodási tájegység. A probléma súlyosságát az érdekellentétek, a jogi szabályozási környezet összetettsége, valamint a védekezési költségek növekedése együttesen fokozzák. A kutatás célja a vadkárok előfordulásának vizsgálata, a védekezési gyakorlatok értékelése, valamint a gazdálkodók és vadászatra jogosultak közötti együttműködés és konfliktusforrások feltárása a vizsgált régióban.

A kutatás főként kvalitatív módszertanon alapszik, mely öt különböző méretű gazdaság tulajdonosával, valamint öt vadásztársaság képviselőjével készült interjú keretében valósult meg. A tematikus kérdéscsoportok biztosították a témakörök következetes vizsgálatát, miközben teret adott az egyéni tapasztalatok és saját nézőpontok részletes kifejtésére is.

Az eredmények alapján a vadkárok mértékét a vizsgált térségben elsősorban a földterületek elhelyezkedése, az erdőközelség, valamint a termesztett növénykultúrák határozzák meg, nem pedig kizárólag a vadállomány nagysága. Ez arra utal, hogy a hatékony kárkezelés kulcsa részben a területhasználat sajátosságaiban és a növénytermesztési struktúrában keresendő.

A gazdálkodók számára a leghatékonyabbnak a mechanikai megoldások bizonyulnak, különösen a tartós kerítések és a villanypásztorok. A riasztóeszközök leginkább kiegészítő szerepet töltenek be, hosszú távú eredményt pedig a különböző védekezési eszközök kombinált alkalmazása biztosít. Mindez megerősíti, hogy a vadkárok megelőzése komplex, több szintű megközelítést igényel, amelyben a különböző védekezési eszközök, a vetésforgó kialakítása és a megelőzésre törekvő szemlélet egyaránt szerepet kap.

A vizsgálat rávilágított arra is, hogy a technikai megoldások önmagukban nem elegendőek. A vadkárok kezelése szoros összefüggésben áll a gazdálkodók és a vadászatra jogosultak közötti együttműködés minőségével. Ott, ahol rendszeres kommunikáció, közös egyeztetések és bizalmon alapuló kapcsolat jellemző, a konfliktusok és a kárértékek egyaránt mérséklődnek. Ezzel szemben a formális vagy hiányos kapcsolattartás gyakran akadályozza a hatékony fellépést, és hozzájárul a feszültségek fennmaradásához.

A felek közötti együttműködés mellett a kártérítési folyamattal kapcsolatos tapasztalatok is meghatározó tényezők a téma kapcsán. A kártérítési rendszer működésével kapcsolatban eltérő álláspontok rajzolódtak ki. Bár a felek többsége alapvetően elfogadja a szakértők megállapításait, sokan szükségesnek tartják egy átláthatóbb, objektívebb és a helyi viszonyokhoz jobban igazodó értékelési és kompenzációs rendszer kialakítását.

Az interjúk rávilágítottak arra, hogy célzott állami támogatások a védekezési beruházások ösztönzésére és egy egységesebb, gyakorlatban is jól alkalmazható szakmai keretrendszer jelentős előrelépést eredményezne e problémák kezelésében. A feltárt összefüggések arra utalnak, hogy a vadkárok csökkentése nem csupán technikai feladat, hanem szervezési, együttműködési és szabályozási kihívás is, amely hosszú távon tudatos tervezést és partnerséget igényel a szereplők részéről.